

ШАХМАТНИ ЎРГАТИШ ОРҚАЛИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛ ВА ЎЙИН ҚОБИЛИЯТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Ғайбуллаева М.У.

MSF 51-23 магистр

Рашидов А.У.

PhD. Илмий раҳбар

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10362222>

Аннотация. Мазкур мақолада шахматни ўргатиш орқали интеллектуал ва ўйин қобилиятларини ривожлантириш масалалари ёритиб берилган. Мақола давомида асосли фикр ва мулоҳазалар бериб ўтилган.

Калит сўзлар: шахматни ўргатиш, бошланғич синф, интеллектуал ва ўйин қобилиятларини ривожлантириш.

DEVELOPMENT OF INTELLECTUAL AND GAME SKILLS THROUGH TEACHING CHESS

Abstract. This article highlights the development of intellectual and game skills through chess training. Reasonable opinions and comments are given throughout the article.

Key words: teaching chess, primary class, development of intellectual and game skills.

РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ И ИГРОВЫХ НАВЫКОВ ПОСРЕДСТВОМ ОБУЧЕНИЯ ШАХМАТАМ

Аннотация. В данной статье освещаются вопросы развития интеллектуальных и игровых навыков при обучении шахматам. На протяжении всей статьи даются обоснованные мнения и комментарии.

Ключевые слова: обучение шахматам, начальный класс, развитие интеллектуальных и игровых навыков.

Бошланғич синф ўқувчиларига шахматни ўргатиш қобилиятини аниқлаш бўйича методикалар мажмуи Маълум бўлган ва ўзгартирилган тестлар асосида ўқувчиларнинг ақлий, ижодий ва психологик сифатлари ташхисланади. Психологик тестлар асосий диагностик воситалар сифатида танланди: “таҳлил қилиш қобилияти”ни аниқлаш, “фикрлаш ва қийинчиликларни алмаштириш фаолияти”ни аниқлаш, боланинг ақлий қобилиятини аниқлаш, шунингдек, ”шахснинг ҳиссий ҳолати“ - боланинг психофизиологик ҳолатини ўрганишга имкон берувчи Лушер – Дорофеева рангли тестини ўзгартириш. Шахматни ўрганиш қобилиятини психологик тестлар асосида баҳолаш методикаси Мактаб ўқувчиси ақлий ривожланишининг асосий мазмуни ички ҳаракатларни шакллантиришдир.

Лекин улар ўз-ўзидан пайдо бўлмайди, балки ташқи, амалий ҳаракатларнинг “ичига” ўтиши натижасида пайдо бўлади. Болалар 5 ёшида қандай ўйнашини кузатганмисиз? Бу ёшдан бошлаб, улар шериксиз, баъзан эса ташқаридан кўринадиган ҳаракатларсиз ҳам фаолият юрита оладилар. “Ички” ўйинининг бу ўтиши боланинг ақлий ривожланишидаги муҳим босқич бўлиб, воқеликни руҳий жихатдан айланттириш қобилиятининг пайдо бўлишини белгилайди. Шахмат бу ўтишни осонлаштириш воситаларидан биридир.

Усуллардан бири таҳлил қилиш қобилиятини аниқлашга қаратилган. Иккинчиси - “деворни чизиш” - нейропсихологик текширув методлари мажмуасидан олинадиган ва

моторика соҳасининг фикрлаш инерцияси ва қийинчиликларни алмаштириш фаолияти каби камчиликларини аниқлашга имкон беради. Учинчи метод боланинг ақлий ҳаракат қилиш қобилятини диагностика қилади. Тўртинчи усул (“шахснинг ҳиссий ҳолати” - Люшер - Дорофеева ранглар тестининг модификацияси) боланинг психофизиологик ҳолатини ўрганиш имконини беради, бу эса тест давомида ҳиссий кайфият ва ички фаоллик даражасини белгилайди. Ушбу методлар блоки бошланғич синф ўқувчиларининг шахмат ўйнаш қобилятини жуда юқори ташҳис қўйиш билан аниқлаш имконини беради.

Ушбу тестда юқори натижаларни кўрсатган болалар шахмат ўйнашни ўрганиш ва узоқ вақт давомида барқарор қизиқишни сақлаб қолиш учун кўпроқ тайёр бўладилар ва бу шахмат ўйнашни билмайдиган болалар учун жуда барқарор таълим гуруҳларини яратишга имкон беради. Биринчи усул таҳлил қилиш қобилятини аниқлашга қаратилган. Рус психологи, психология фанлари доктори А. З. Закнинг вазифаларига асосланади. Болага таклиф этилган учта топшириқ намуналари кўрсатилган. Вазифа шarti. Айланалар учта квадратда чизилади. Иккита квадратда улар айнан бир хил жойлашади, қолган квадратда эса битта айлана бошқа иккитадан фарқли жойлашади. Бу квадратни топинг ва устига тасдиқ белгисини қўйинг.

Бу сизнинг вазифангизга жавобингиз бўлади. Агар сиз доиралар билан муаммони ҳал қилган бўлсангиз, унда таёқчалар ва крест билан вазифани худди шу тарзда бажариш керак. Натижани таҳлил қилиш. Агар барча вазифалар тўғри ечилган бўлса, бу бола ривожланишнинг ёш меъёрига мувофиқлигини кўрсатади. Агар бир-иккита топшириқ тўғри бажарилса, боланинг диққат-эътиборида муаммолар мавжуд. Бу одатда, таъсирчан ёки жуда ҳиссий бўлган болаларга хосдир. Агар бизнинг синалаётган боламиз бирорта вазифани бажармаган бўлса, унда объектларни солиштириш қобиляти ривожланишининг паст даражасига эга эканлиги ҳақида тахмин қилиш мумкин. Бундай ҳолда, шахмат дарслари таҳлил қилиш қобилятини ривожлантириш учун тавсия этилади, аммо юклама ҳажми камайтирилган шароитда. Иккинчи техника “деворни чизиш” нейрпсихологик текширув методлари мажмуасидан олинади ва моторика соҳасининг стереотип ҳаракатлар сифатида бир дастуридан иккинчисига ўтишдаги қийинчиликлар каби камчиликларини аниқлаш имконини беради. Вазифа шarti. Олдингиздаги деворнинг бошланишини кўрасиз.

Қалам олинг ва худди шу тарзда давом этинг. Шу билан бирга қаламни қоғоздан суғуриб бўлмайди. Варақнинг охирига чизинг. Агар бола фақат битта элементни, масалан, бурчакларни чизишда давом этса, бу фикрлаш инерциясини кўрсатади. Агар элементлар орасида платформалар бўлса, бу фаолиятда ўтиш қийинлигини кўрсатади. Сатр охирига келиб элементларнинг ўлчами ошган ҳолатда бола чарчашининг ортганлигини кўрамыз. Бу, шунингдек, девор нақш элементларини камайтириш билан кўрсатилган бўлиши мумкин.

Аниқланган камчиликлар шахмат дарсларида ақлий фаолият самарадорлигига салбий таъсир кўрсатади ва ўқув жараёнини секинлаштиради. Боланинг бу қийинчиликларини енгиш ота-онасининг жиддий ташвишига айланиши керак, чунки уларни фақат шахмат машқларини бажариш билан бартараф этиб бўлмайди. Шахматни ўрганиш қобилятини аниқлашнинг учинчи усули Т. А. Огнева томонидан ишлаб чиқилган.

Бу боланинг ақлий ҳаракат қилиш қобилятини ташхислайди ва “архитектор ва қурувчилар” деб аталади. Моддий уйнинг бир расм ва рамзлар бир қатор. Вазифа шarti.

Расмда уй кўрсатилган. Неча қаватга эга эканлигини ҳисобланг. Тўғри, 2 қават.

Уйдаги қаватлар сонини горизонтал чизиқ билан 2 - сони билан белгилайлик: Ана энди бу уйда қанча кириш борлигини ҳисобланг. Биласизми, албатта, бир кираверишдаги хонадонларнинг деразалари бир-бирининг устига жойлашган. Тўғри, бу уйда 3 та кириш жойи бор. Уйдаги киришларнинг умумий сонини вертикал чизиқ билан бир қатор 3-билан ифодалайлик: Қаватлар ва киришларнинг рақамлари ва тире бўлган ушбу белгилар ушбу уйнинг лойиҳаси деб аталади. Қуйидаги вазифани бажаринг: Берилган лойиҳалар бўйича уйларни чизиш керак. 1 лойиҳа – 3 – ва 2 |. 2 лойиҳа – 4 – ва 3 |. 3-лойиҳа – 2 – ва 1 |. Амалиёт шуни кўрсатадики, бу вазифани уддалаган болалар шахмат ўйинини муваффақиятли эгаллайдилар.

Ҳатто бир-иккита вазифани бажариши ҳам, шахматни ўрганиш учун яхши башорат беради. Агар бола бирон-бир вазифани тўғри чизмаган бўлса-да, 16 фақат намунани кўчирган бўлса, унда бу репродуктив фаолият услубини кўрсатиши мумкин (тавсия этилган вазифа шартларини мустақил таҳлил қилмасдан катталарнинг ҳаракатларини такрорлаш тенденцияси мавжуд). Агар бола вазифани бажаришдан бош тортса ёки вазифани уйининг айримларининг ўзбошимчалик билан чизмаси билан алмаштира, биз қидирув фаолиятининг заиф ривожланишини таҳмин қилишимиз мумкин.

Бундай болалар шахмат ўйини қоидаларини ўрганишлари мумкин, лекин шу билан бирга уларда ўрганиш қобилияти паст бўлади. Бу шахмат дарсларида олинган билимларни ўз ўйинингизга ўтказмасликда ҳам намоён бўлади. Тўртинчи услуб “Шахснинг ҳиссий мавқеи” деб аталади. Лүшер-Дорофеева рангли тестининг модификацияси бўлиб, боланинг психофизиологик ҳолатини ўрганиш имконини беради. Методика ушбу тест давомида ички фаолиятнинг ҳиссий ҳолати ва даражасини аниқлайди. Уни амалга ошириш учун ҳар бир болада учта рангли қалам бўлиши керак: қизил, кўк ва яшил. Тест материали учта бир хил квадратдан икки қатордан иборат.

Кўрсатмалар № 1: “Квадратларнинг юқори қаторини рангланг, шунда уларнинг ҳар бири фақат битта рангда – қатордаги ҳар бир квадрат фақат қизил, ёки фақат яшил ёки фақат кўк бўлиши мумкин. Барча квадратлар бошқа рангда бўлиши керак.” Кўрсатма № 2: (бола квадратлар устки қаторини бўяшни яқунлагач, унга янги топшириқ берилади) “сиз чизган қаторга қаранг ва бу квадратларни рангли тартибга солишни ёқтирасизми, деб ўйланг. Уни ўзгартиришни истайсизми, ёки сиз уни ўша ҳолатда қолдиришни истайсизми? Квадратлар иккинчи қаторини хоҳлаганингиздек бўяб чиқинг”.

Ушбу техникани талқин қилиш ва декодлаштириш болалар томонидан бўялган квадратларнинг иккинчи қатори бўйича амалга оширилади. Биринчи бўяш вазифани бажаришда болани йўналтириш ва ўқитиш учун зарур, шунинг учун у ҳисобга олинмайди. Иккинчи қатордаги рангли квадратларнинг ранглари формула кўринишида ёзилган бўлиб, уларнинг ҳарфлари шу 17 предметнинг ранг тартибига мос келади. Ҳар бир формуланинг изоҳи “натижалар шарҳи” келтирилган.

REFERENCES

1. Kazakov R. T. et al. MULTIMEDIA SYSTEMS AND DISTANCE LEARNING TECHNIQUES IN SPORTS SOX //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 99-105.
2. Kazakov R. T., Rasulov Q. Q. TRAINING IN INTERNATIONAL WRESTLING TECHNIQUES AND TACTICS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 180-186.
3. Yusupova N. R. SOCIO-GENDER ASPECTS OF MODERN WOMEN'S SPORTS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 118-124.
4. Kazakov R. T. THE MAIN PHYSICAL QUALITIES OF ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 719-725.
5. Kazakov R. THE METHOD OF IMPROVING PHYSICAL AND SPECIAL PHYSICAL FITNESS INDICATORS OF SHORT-DISTANCE RUNNERS //Журнал иностранных языков и лингвистики. – 2023. – Т. 6. – №. 2.
6. Казоқов Р.Т., Абдиев Б.С., Джўрабаев А.М., Бўриев Б.Ў. Спортчилар тайёрлаш тизимини бошқарув асослари турлари. // "OMMAVIY SPORT TADBIRLARINI TASHKIL ETISH: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR" ЎзДЖТСУ, 1, 530-538
7. Kazoqov R., Jo'raqo'ziev O., Eshpo'latov S. ҚИСҚА МАСОФАГА ЮГУРУВЧИ СПОРТЧИЛАРНИНГ МАШҒУЛОТ ДАВРЛАРИНИ ТУЗИЛИШИ //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 4. – С. 5-11.
8. Qutlimurodov I. X., Kazoqov R. T., Bo'ronov A. B. FUTBOLDA INNOVATSION TECHNOLOGIYALARNI QO'LLASH //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 11. – С. 111-117.
9. Buriyev B. U., Qodirov R. R., Kazoqov R. T. Jismoniy tarbiya va sportda axborot kommunikatsiya texnologiyasining tuzilishi va tamoyillari //Ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning innovatsion usullari. – 2021. – Т. 5. – №. 5. – С. 555-559.
10. Р.Т Казоқов., Талабаларга ахборот хавфсизлигини таъминлаш компонентлигини ривожлантиришнинг ҳуқуқий асослари., Ўзбекистон давлат саънат ва маданият институти хабарлари 4 (12), 61-6811. Казоқов Р.Т., Кейс стади технологияларидан фойдаланиб талабаларнинг масофавий таълим технологиялари асосида педагогик маҳоратини шакллантириш., Замонавий футболни ривожлантириш тенденциялари: муаммо ва ечимлари 11 (1 ...
11. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. Интернет тармоқларида талаба ёшларнинг мустақил таълим олишдаги билим ва кўникмаларининг такомиллаштириш //SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR. – 2019. – Т. 1. – №. 5
12. Казоқов Р. Т. Талабаларга ахборот хавфсизлигини таъминлаш компонентлигини ривожлантиришнинг ҳуқуқий асослари //Ўзбекистон давлат саънат ва маданият институти хабарлари. – 2019. – Т. 4. – №. 12. – С. 61-68.

13. Р.Т Казоқов, Ш.Қ Бекназаров, Ибодов, А. И. Футболчиларнинг антропометрик ўлчамлари ва тезлик сифатлари орасидаги корреляциясини ўрганишда акт дан фойдаланиш., Тиббиёт ва спорт 1 (10), 27-30.
14. Казоқов, Р. Т., & Джўрабаев, А. М. Юлдашева К.А **ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯНИНГ РИВОЖЛАНИШИ. SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR**, 1-237.
15. Джўрабаев А. М., Казоқов Р. Т. Биомеханик таҳлиллар асосида енгил атлетикачиларнинг функционал тайёргарлигидаги корреляция алоқаларининг таҳлили //Yoshlarni qo 'Plab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili" ga bag 'ishlangan. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-208.
16. Kazoqov R. T., Djurabaev A. M. Kredit modul tizimi nima //Ta'limni raqamlashtirish sharoitida pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-206.
17. Казоқов Р. Т., Джўрабаев А. М. Юлдашева КА **ЎЗБЕКИСТОНДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯНИНГ РИВОЖЛАНИШИ //SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR, TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR**. – С. 1,237-240.
18. Казоқов Р. Т. и др. **МАМЛАКАТИМИЗ ЯНАДА ЮКСАЛИШИДА БОЛАЛАР СПОРТИНИНГ ЎРНИ** //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 5-11.
19. Казоқов Р. Т. и др. **ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ** //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
20. Казоқов Р. Т. Кейс стади технологияларидан фойдаланиб талабаларнинг масофавий таълим технологиялари асосида педагогик маҳоратини шакллантириш //Замонавий футболни ривожлантириш тенденциялари: муаммо ва ечимлари. – Т. 11. – №. 1.
21. Казоқов, Р. Т., Джўрабаев, А. М., Бўриев, Б. Ў., & Ахматов, Ж. О. (2023). **ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ.** *Академические исследования в современной науке*, 2(6), 111-
22. Казоқов Р. Т., Мирзабдиллаева А. И., Мирзабдиллаева Х. И. **МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ** //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 8. – С. 29-34.
23. Казоқов Р. Т. и др. **ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ** //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
24. Kazoqov R. T., Djurabaev A. M. Kredit modul tizimi nima //Ta'limni raqamlashtirish sharoitida pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-206.

25. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
26. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
27. Давурбаева М.Ж.,Казоқов Р.Т., Мадаминов М.П.Ёшларнинг мустақил таълим олишдаги билим ва кўникмаларининг такомиллаштиришда интернет ресурсларидан фойдаланишнинг ахамияти//ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE. - 2023/2/14. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
28. Казоқов Р. Т., Жўрақўзиев О. О., Эшпўлатов С. С. СПОРТ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 13. – С. 238-248.
29. Казоқов Р.Т., Бўриев Б.Ў., Абдиев Б.Ш., Джўрабаев А.М., Туропов А.Р.КУРАШ МИЛЛИЙ СПОРТ ТУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ // МИЛЛИЙ КУРАШ ТУРЛАРИ ВА УЛАРНИНГ НАЗАРИЙ-АМАЛИЙ МУАММОЛАРИ. - 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 161-163.
30. Джўрабаев А. М., Казоқов Р. Т. Биомеханик таҳлиллар асосида энгил атлетикачиларнинг функционал тайёргарлигидаги корреляция алоқаларининг таҳлили //Yoshlarni qo 'llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili" ga bag 'ishlangan. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-208.
31. Казоқов Р. Т., Расулов А. Ғ., Бўронов А. Б. СПОРТ МАКТАБЛАРИ ЎҚУВ-МАШҒУЛОТ ГУРУҲЛАРИДА ЁШ ФУТБОЛЧИЛАРНИ ТАНЛОВ УСЛУБИЯТЛАРИНИ АСОСЛАШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 15. – С. 38-46.
32. Казоқов Р. Т., Во'ronov А. В. SPORTDAGI DOLZARB YANGILIKLAR //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 15. – С. 47-56.
33. Kazoqov R. T., Pirnazarov S. A., Shamsiddinov S. X. STUDENTS LEARN TO ORGANIZE PROFESSIONAL PHYSICAL TRAINING AND CONTROL PHYSICAL DEVELOPMENT //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1195-1202.
34. Eshpo'latov S. S. METHODS AND PRINCIPLES OF IMPROVING TECHNICAL AND TACTICAL SKILLS AND PHYSICAL TRAINING OF YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1296-1302.
35. Kazoqov R. T., Eshpo'latov S. S. YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS ARE THE PROCESSES OF ORGANIZING TRAINING SESSIONS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1303-1310.

36. Pirmatov O. Z., Kazakov R. T. ROLE AND PLACE OF SPORTS AND ACTIVE GAMES IN THE GENERAL STRUCTURE OF EDUCATIONAL AND PRODUCTION PRACTICE //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 125-131.
37. Kazakov R. T., Rasulov Q. Q. TRAINING IN INTERNATIONAL WRESTLING TECHNIQUES AND TACTICS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 180-186.
38. Kazoqov R., Akmuradov M. THE IMPORTANCE OF WORKING MEMORY IN MASTERING JUDO SPORTS TECHNIQUES IN ADOLESCENT ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 489-494.
39. Kazoqov, R., & Akmuradov, M. (2023). PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF JUDO. *Modern Science and Research*, 2(10), 481–488.
40. Kazoqov R. T., Umaraliyeva F. T. DRAW A KINESICYCLOGRAM OF SHORT-DISTANCE RUNNING AND BUILD A TIMELINE //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1201-1208.
41. Kazoqov R. T. et al. IMPROVEMENT OF TECHNICAL TRAINING OF SHORT-DISTANCE ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1077-1084.
42. Kazoqov R. T. et al. STARTING TECHNIQUE IN SHORT DISTANCE RUNNING //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1070-1076.
43. Xalmuxamedov R. et al. ANALYSIS OF THE DEPENDENCE OF THE CONDITIONS OF THE MIDDLE MOUNTAIN OF INDICATORS OF THE INTENSITY ZONES OF TRAINING TRAINING LOADS OF QUALIFIED BOXER WOMEN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 473-483.
44. Turdimuratov Y. A. О ‘ZBEKISTONDA BOLALAR SPORTINI RIVOJLANTIRISHGA OID DAVLAT SIYOSATI //Educational Research in Universal Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 2. – С. 144-152.
45. Турдимуратов Я. А. КОЧЕВОЕ ХОЗЯЙСТВО УЗБЕКОВ ЮЖНОГО УЗБЕКИСТАНА В КОНЦЕ XIX–НАЧАЛО XX ВВ //Educational Research in Universal Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 7. – С. 546-557.